نگاه

لزوم بازنگری در نظام اداری کشور

جمشید شیخ
کارشناس تامین اجتماعی

● در آخرین جلسه دستگاه‌های اجرائی کشور در اجرای تصویب‌نامه حقوق شهروندی در نظام اداری که با میزبانی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تشکیل شد، دبیر جلسه (رئیس امور سلامت اداری، صیانت از حقوق مردم و دبیر هیئت عالی نظارت سازمان اداری و استخدامی) با بیان اهمیت اجرای صحیح، دقیق و سریع مفاد تصویب‌نامه و با اشاره به اعتراضات اخیر مردم، این اعتراضات را بی‌ارتباط با نظام اداری کشور ندانسته و بر توجه هرچه بیشتر به اجرای این تصویب‌نامه تاکید کرد. از سوی دیگر، رئیس‌جمهور در جلسه اخیر هیئت دولت با اشاره به ضرورت توجه مستمر و همه‌جانبه به نیازهای مردم و اینکه قبل از شنیده‌شدن صدای مردم، نیازهای آنان را باید شناسایی و مرتفع کرد، به مواردی نیز اشاره کردند: «باید به‌طور روزانه با مردم مشکلات را در میان بگذارید و اگر مسئله‌ای پیش می‌آید، مردم باید بدانند؛ اگر آنفلوانزا می‌آید و مشکلاتی را برای طیور ایجاد می‌کند، همان لحظه اول مردم باید مطلع شوند نه یک هفته بعد از بازار و آثار آن بفهمند؛ اگر جنسی در کشور ما به اندازه کافی نیست و باید واردات انجام شود، قبل از آنکه بازار احساس کمبود کند، مسئول مربوطه باید احساس و آن کمبود را جبران کند؛ اگر مشکلی در مؤسسات اعتباری غیرقانونی وجود دارد، قبل از هرکس رئیس بانک مرکزی باید برای مردم توضیح دهد و اگر با تلاش فراوان اقدام مثبتی انجام دادیم باید برای مردم تبیین شود؛ اگر مشکل زیست‌محیطی داریم، باید برای مردم توضیح دهیم و...».

موشکافی موضوع و مداقه در ریشه‌ها و عوامل بروز چنین وضعیتی، بی‌تردید ارتباط مستقیم و مشخصی را با نظام اداری کشور نشان خواهد داد. این نظام مدیریتی اداری حاکم که حاصل عملکرد دولت‌های پیشین و به‌طورکلی نحوه مدیریت امور اداری است، به صورت دیون انباشته مردم سر برون زده و فشار مضاعفی را بر دولت یازدهم و اکنون دولت دوازدهم وارد کرده است. به نظر می‌رسد برای کاستن از این فشار و نیل به یک نظام کارآمد اداری، نیازمند آن هستیم که ضعف‌ها و نقصان موجود در نظام اداری کشور را شناسایی و با راهکارهای مناسب مرتفع کنیم:

- ضعف و نقصان در نظام انتخاب و انتصاب مدیران و لزوم استقرار نظام شایسته‌سالاری و شایسته‌گزینی به جای نظام سفارشی
- ضعف در فرهنگ اداری کشور و لزوم توسعه فرهنگ ولی‌نعمت‌بودن مردم به جای احساس‌قدرت‌کردن در برابر مردم و لزوم توسعه فرهنگ بیان و ادبیات محترمانه میان کارمندان دولت نسبت به مردم به جای فرهنگ حاکم موجود، حذف تعارفات مقامی میان سطوح مدیریتی و تأکید بر جایگاه خدمتگزاری، توسعه فرهنگ کنترل مصرف (ایجاد فضاهای مناسب اداری برای ارائه خدمت به جای فضاهای تجملی، بهینه‌سازی مصرف انرژی، مصرف آب، مصرف کاغذو...) میان مدیران کشور و...
- ضعف در نظام و ساختار اداری کشور و لزوم اصلاح نظام بوروکراتیک فعلی (اجرای ناقص نظام بوروکراسی) با جایگزینی نظام مسئولیت‌پذیری و پاسخ‌گویی و نیز نتیجه‌گرایی به جای وظیفه‌گرایی
- ضعف در نظارت بر امور و لزوم افزایش و بهبود نظام‌های نظارتی با توسعه نظارت‌های سیستمی و ایجاد زمینه نظارت مردمی به‌ویژه مؤسسات مردم‌نهاد بر نحوه ارائه خدمت در ادارات و دوائر ارائه‌کننده خدمت و پایش مستمر رضایت مردم از عملکرد خدمت‌دهندگان

ادامه در صفحه ۱۳

گزارش «شرق» از برگزاری تورهای طبیعت‌گردی مخرب طبیعت

حمله به طبیعت با رنگ و بالن

شرق: فستیوال رنگ و جشن بالن آرزوها؛ این موج و مُد جدید این روزهای گردشگری و طبیعت‌گردی برخی برگزارکنندگان تورهای گردشگری شده است. فراخوان‌هایی در اینستاگرام و تلگرام و بستن تور با یک تا چهار، پنج اتوبوس و راهی‌شدن به سمت مناطق بکر طبیعت ایران؛ اما این تنها یک روی سکه این تورها است. روی دیگر آن به تخریب و آسیب‌های گاه جبران‌ناپذیر مناطق بکر طبیعی مربوط است. وقتی گروهی پرتعداد از گردشگران که حساسیت چندانی به حفاظت از طبیعت ندارند، وارد این مناطق می‌شوند و با خود ردی از رنگ‌های شیمیایی (البته گفته می‌شود این رنگ‌ها برای انسان خطر ندارد؛ ولی آیا برای طبیعت هم بی‌خطر هستند؟) صدای بلند موسیقی، چرخ ماشین‌های آفرود و همین‌طور صدها بالن کاغذی یا پلاستیکی بر جای می‌گذارند، بدیهی است که دست‌کاری عمده‌ای در ساختار طبیعی مناطق اعمال شده است. موجی که حتی با اعتراض و مخالفت تعداد زیادی از فعالان گردشگری و طبیعت‌گرد هم مواجه شده است. این گفته یکی از فعالان در نقد همین تورهاست:

«به‌تازگی موجی از سوی تعدادی از بچه‌های سفر راه افتاده که پشت‌سرهم فستیوال رنگ و بالن آرزوها می‌گذارد، بدون توجه به آلودگی محیط زیست. فقط برای جمع‌کردن لایک بیشتر. متأسفانه هیچ‌کس هم جلودارش نیست. خواهش می‌کنم به جای نمایش، طبیعت‌دوست واقعی باشیم. یک نفر در شبکه‌های اجتماعی شدیدا ادعای سفری‌بودن و علاقه‌مند محیط زیست‌بودن دارد؛ ولی فقط فالوئر و لایک برایش مهم است و البته جمع‌کردن گردشگر بیشتر مهم است. همین چند وقت پیش یک فستیوال برگزار کردند، در نمرود، خیلی از هیچ‌هایکرها آن برنامه را یادشان است که نصفه‌شب ریختند آنها را جمع کردند؛ ولی برایشان عبرت نشد و باز هم فستیوال پشت فستیوال... یا همین چند روز پیش در جزیره هنگام یک جماعت ۶۰، ۷۰ نفری آمده بودند، بعد از رفتنشان دیدم قسمتی از ساحل را رنگی کرده‌اند، کلی هم زباله رها کرده‌اند به امان خدا. من معتقدم اگر کسی ادعای طبیعت‌گردبودن و این‌کاره‌بودن دارد، در وهله اول باید به گروهش یاد بدهد زباله‌هایشان را جا نگذارند. باید به آنها یاد بدهی، حافظ محیط زیست باشند. نه اینکه یک گروه بزرگ آدم ببری تا ثابت کنی من خفن هستم! بعد هم اینستاگرام را پر کنی از عکس‌هایت».

او در بخش دیگری از انتقادات خود به این اقدامات هم این‌طور اشاره کرده است: «به او می‌گویم آقا این چند صدتا بالن آرزویی را که فرستادی هوا، چه کسی می‌خواهد جمع کند؟ می‌گوید اینها کاغذی هستند و یک آفتاب بخورد به طبیعت برمی‌گردد! کاغذ سه ماه طول می‌کشد تا جذب طبیعت بشود؛ ولی در این سه ماه زیبایی بصری چه می‌شود؟ طبیعت زشت نمی‌شود؟ همه چیز شده کپی ناشیانه از کارهای خارج. می‌خواهی ادای فستیوال رنگ هندی‌ها را دربیاوری؟ فقط رنگ‌بازی‌اش را دیده‌ای؟ رفتی جست‌وجو کنی که کجا باید رنگ ریخت؟ رفتی تحقیق کنی این رنگ‌ها چه آسیبی به طبیعت می‌زنند؟ تو حتی نمی‌دانی کاغذ در چه مدت جذب طبیعت می‌شود! فقط «برگزاری» برایت مهم است! طبیعت، محیط زیست، اینها اموال عمومی همه ما هستند. باید برای تک‌تک ما مهم باشند. من به‌عنوان یک طبیعت‌دوست واقعی این چیزها برایم دغدغه است. حس می‌کنم دارند با این کارها به خانه‌ام تجاوز می‌کنند».این هم نقد یکی دیگر از فعالان این حوزه به برگزاری این مدل تورهای گردشگری است: «چند وقتی است مسخره‌بازی جدیدی به نام فستیوال یا تور رنگ‌بازی به راه افتاده که از دوستان آگاه، فرهیخته، گرامی و طبیعت‌دوست واقعی خواهش می‌کنم چنین برنامه‌های مخربی را که با حضور پرتعداد و رفتار غیرمسئولانه‌شان باعث تخریب و تهدید جنگل، مرتع، پوشش گیاهی بیابان، کویر، حیات وحش و جامعه محلی می‌شوند، به‌شدت تحریم کنید تا دست سودجویان و افراد ناآگاه از منابع طبیعی کشور کوتاه و قطع شود».اما برگزارکنندگان در پاسخ بر معدنی‌بودن این رنگ‌ها تأکید می‌کنند و مدعی شده‌اند این رنگ‌ها معدنی است و به طبیعت آسیبی نمی‌زند. تنها مشکل این رنگ‌ها، رنگی است که از آن به جا می‌ماند که آن هم پس از یک بارش باران از بین خواهد رفت. این در حالی است که طبق آمارهای رسمی در هندوستان در سال ۲۰۱۵ بیش از ۲۰۰ نفر در طول جشن رنگ‌ها به دلیل مسمومیت شدید به رنگ در بیمارستان بستری شده و حتی یک نوجوان ۱۳ساله به علت همین نوع مسمومیت جان خود را از دست داده است.بااین‌حال پس از کارزاری که تعدادی از دوستداران محیط زیست علیه این تورهای گردشگری آغاز کرده و در نقد این اقدامات مطلب نوشته‌اند، بحث‌های پردامنه‌ای میان طبیعت‌گردان به راه افتاد و تعدادی از برگزارکنندگان این فستیوال‌ها از برگزاری تور جشن رنگ‌ها خودداری کرده و پذیرفته‌اند کارشان اشتباه بوده است. عده‌ای هم در صفحات خود در شبکه‌های اجتماعی از دیگر طبیعت‌گردان و دوستداران طبیعت عذرخواهی کردند. یکی از برگزارکنندگان این مدل تورها چند روز پیش در صفحه اینستاگرام خود با گذاشتن یک پست این‌طور نوشت: «من شخصا جزء آن دسته هستم که این مدل برنامه‌ها را برگزار کردم و با وجود استفاده از رنگ‌های خوراکی و بدون ضرر باز هم اگر به طبیعت آسیبی رسانده‌ام، معذرت می‌خواهم و اعلام می‌کنم ای کاش این کار را نکرده بودم».

دادرسی ویژه کودکان بزه‌دیده

هدیه هدایت*: کودک‌آزاری در همه گروه‌های اجتماعی وجود دارد؛ ولی بیشتر در طبقه متوسط به پایین از نظر اجتماعی- اقتصادی و در سکونت‌گاه‌های فقیرنشین دیده می‌شود. سکونت در مناطق فقیرنشین و کودک‌آزاری همبستگی زیادی با هم دارند. کودکان خانواده‌های فقیر از سویی به دلیل محدودیت‌های موجود، ایمنی کمتری نسبت به دیگر کودکان دارند و از سوی دیگر نیازهای بهداشتی، تغذیه‌ای و آموزشی این کودکان به‌خوبی برآورده نمی‌شود و تحت‌تأثیر فضای زندگی نادیده گرفته می‌شوند. مشکلات اقتصادی به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم ریشه اکثر معضلات در جامعه است و می‌تواند میزان شیوع کودک‌آزاری را افزایش دهد. بیشتر والدین این‌گونه مناطق به دلیل فشارهای مالی، در مقابل فرزند خود رفتارهایی مانند پرخاشگری، بی‌توجهی و... از خود بروز می‌دهند. جنبش حمایت از بزه‌دیدگان در چهار دهه گذشته فرایندی را گذرانده است که در یک سوی آن شناسایی حقوق بزه‌دیدگان و تضمین این حقوق به صورت عام قرار دارد و در سوی دیگر آن، پیش‌بینی سازوکارهای حمایت از قربانیان جرائم خاص نظیر زنان، سالمندان و کودکان قرار می‌گیرد. در کنار واقعیت‌های جرم‌شناختی، نظام حقوق بشر در پرتو شناسایی جهانی اصل حمایت ویژه از کودکان در تسریع شناسایی ملی حقوق کودکان و اتخاذ رویکرد افتراقی به آنها بسیار تأثیرگذار بوده است. این رهیافت جرم‌شناختی بر حقوق کیفری تأثیر گذاشته است و در کنار حقوق کیفری ماهوی، حمایت شکلی از کودکان بزه‌دیده موضوع جدید دیگری در فرایند تحولات حقوق بزه‌دیدگان محسوب می‌شود. اهمیت دوران کودکی به‌عنوان دوران شکل‌گیری شخصیت انسان، ایجاب می‌کند نظام دادرسی خاصی با درنظرگرفتن عواطف کودک در رسیدگی به جرائم علیه او اعمال شود. کودکان سکونت‌گاه‌های فقیرنشین به لحاظ وضعیت جسمانی، روانی و اجتماعی، به‌عنوان افراد بالقوه آسیب‌پذیر شناخته می‌شوند. سکونت آینده‌سازان فردای جامعه در مناطق فقیرنشین، عاملی برای دورشدن از مناسبات اجتماعی و کاهش اعتمادبه‌نفس آنهاست. کودکان فقیر با وقوع امراض اجتماعی، ارزش انسانی خود را ازدست‌رفته و جایگاه و روابط اجتماعی خود را ازهم‌گسیخته می‌بینند؛ بنابراین قانون‌گذار باید فرصت مناسب را در مسیر بازسازی و احیای روابط قبلی کودک با اجتماع فراهم آورد. بر این اساس، دادرسی کیفری کودکان بزه‌دیده از اساسی‌ترین جنبه‌های حقوق بشر در دنیای امروز به‌شمار می‌رود که ریشه در کرامت انسانی کودک دارد. در قوانین ایران، دادرسی افتراقی برای کودکان بزه‌دیده شناسایی نشده است و درحال‌حاضر قانون حمایت از کودکان و نوجوانان ۱۳۸۱، تنها سند تقنینی در این حوزه به‌شمار می‌رود که قانون کاملی نیست. سند تقنینی دیگر، قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ است که نشانه‌هایی از ورود به عصر بزه‌دیده‌مداری در آن دیده می‌شود. قانون یادشده به بزه‌دیدگان به صورت عام پرداخته است و درباره کودکان بزه‌دیده، تفکیکی در مقررات آن به چشم نمی‌خورد؛ اما مواد موجود در این قانون، می‌تواند تضمین‌کننده حقوق کودکان بزه‌دیده باشد. مؤلفه‌های دادرسی ویژه کودکان بزه‌دیده در حقوق کیفری بسیار اندک است. در این زمینه می‌توان به گزارش‌دهی اجباری جرائم علیه کودکان، جنبه عمومی‌دادن به جرائم ارتکابی علیه کودکان بر اساس مواد ۵ و ۶ قانون حمایت از کودکان و نوجوانان و تعیین قیم اتفاقی برای صغیر بزه‌دیده فاقد سرپرست یا زمانی که سرپرست بر او مرتکب جرم شده است، به استناد ماده ۷۱ قانون آیین کیفری مصوب ۱۳۹۲ و رسیدگی به جرائم علیه کودکان موضوع قانون تأمین امکانات تحصیل اطفال و جوانان ایرانی مصوب ۱۳۵۸ اشاره کرد. از میان اقسام متنوع بدرفتاری با کودکان مناطق فقیرنشین، موارد گزارش‌نشده بی‌شماری وجود داشته که حاکی از رقم سیاه جرائم این سکونت‌گاه‌هاست. ازاین‌رو، درنظرگرفتن حقوق ویژه با هدف حمایت از جنبه‌های مختلف زندگی، ضروری است. حقوق مثمرثمر برای حمایت افتراقی شکلی از کودک بزه‌دیده در فرایند عدالت کیفری که از دید قانون‌گذاران پنهان مانده، به این شرح‌اند: حق مساعدت مؤثر مالی، پزشکی، برخورداری از رفتار کرامت‌مدار در طول دادرسی، بهره‌گیری از مقامات و متخصصان آموزش‌دیده، داشتن وکیل، اطلاع‌رسانی از حقوق و خدمات در دسترس در چرخه کیفری، دریافت مساعدت مؤثر، ارائه دیدگاه‌ها و نگرانی‌ها، استماع اظهارات، داشتن محرمانگی، برخورداری از امنیت در برابر تهدید و انتقام، جبران خسارت و... . بر این اساس، آنچه ضروری به نظر می‌رسد، لزوم تجدیدنظر اساسی در قوانین شکلی داخلی و داشتن آیین دادرسی جداگانه از بزرگسالان است. خوشبختانه لایحه دردست‌تصویب حمایت از کودکان و نوجوانان، با نوآوری‌های مبتکرانه و رویکرد ویژه در تضمین حقوق کودکان، بسیار مؤثر بوده و نقش فعالی برای آنان در فرایند کیفری قائل شده است. لایحه یادشده خلأها و نواقص متعددی دارد که در صورت رفع نواقص و تصویب مجلس، گامی بلند در راستای حمایت کیفری شکلی از کودکان بزه‌دیده برداشته خواهد شد. در نتیجه، آیین دادرسی کیفری امروزه علاوه بر تأمین منافع بزهکار و جامعه، درصدد توجه به مصالح بزه‌دیده به‌عنوان اصلی‌ترین متضرر بزهکاری نیز هست. در راستای این مهم، دستگاه عدالت کیفری باید با رویکرد افتراقی در مسیر حمایت گام بردارد تا در پرتو آن، اقدامات این نهاد میان کودکان و خانواده‌ها از مقبولیت برخوردار شود. به‌رسمیت‌شناختن این مسئله که کودک در فرایند کیفری یک فرد آسیب‌پذیر و نیازمند حمایت‌های خاص متناسب با شرایط سنی و مراحل رشد است، ضرورت اتخاذ دادرسی ویژه را طلب می‌کند. قوانین و مقررات ایران بیانگر نارسایی‌های متعددی دراین‌باره است. تحقق سیاست حمایتی افتراقی در نظام عدالت کیفری، در گرو به‌رسمیت‌شناختن حقوق مشخصی برا ی کودکان بزه‌دیده است که در این راستا می‌توان از رهگذر اصلاح قوانین موجود و تصویب مقررات ویژه، سنگ‌بنای یک سیاست جنایی تقنینی را پایه گذاشت. به‌این‌ترتیب لازم است با تنظیم و اجرای سازوکارهای تقنینی، اجرائی، قضائی و نظارتی ناظر بر حمایت از کودکان بزه‌دیده، سیاست جنایی کارآمدی را در ایران معرفی کرد و با اتخاذ سیاست‌هایی از سوی دولتمردان و بهره‌گیری از تمام امکانات و با مدنظر قراردادن مشکلات کودکان سکونت‌گاه‌های فقیرنشین در نظام عدالت کیفری، ارزش بیشتری برای خواسته‌های آنان قائل شد. کودکان هر کشور جزء سرمایه‌های ملی بوده و مدیریت و سعادت جامعه در زمان نه‌چندان دور، در دستان آنان قرار می‌گیرد؛ بنابراین آسیب‌های موجود در زمینه کودکان، همه جامعه را دربر می‌گیرد و با به‌خطرانداختن آینده آنان، جامعه با مشکلاتی عدیده روبه‌رو می‌شود.

***وکیل پایه‌یک دادگستری**

روزنوشته‌های یک داوطلب

دانه‌های این شب

شارمین میمندی‌نژاد
مؤسس جمعیت امام علی(ع)

● دست نحیفی پشتم را می‌کوبد. برمی‌گردم و پیرزنی چُرده و پاره‌پوش را در پشت‌سرم می‌یابم. از من می‌خواهد که در آن تاریکی شب همراهش شوم و به خانه‌اش روم. در کوچه‌هایی که سال‌هاست از ذهن شهر پاک شده است، به دنبال آن زن می‌روم. انگار واقعیت در انتهای این کوچه‌ها به خوابِ درد و گرسنگی رفته و همه‌چیز در حال حل‌شدن در سایه‌هاست؛ حتی بار و بندیلِ کیسه غذایی که بر دست دارم نیز سبک و بی‌مقدار شده است. به خانه‌ای می‌رسم؛ سایه خانه‌ای است. مثال افلاطونی غارِ هول؛ ارواح‌واره‌ای سرد و تُهی. شبحِ خانه بی‌هیچ زندگی و نوری یا تحرکی مختصر، دهن‌کجی می‌کند. پیرزن درمی‌گشاید؛ تاریکی مطلق؛ صدای قدم‌هایت که در گودی فرو می‌شود. در آن عمق، پیرزن با آن کابوسِ ظلمات، سخن می‌گوید؛ چند خزش و جنبش؛ چند سَرَک‌کشیدن. اهالی خانه در گوشه و کنار، خود را در نشئگی و خماری مواد غرق کرده‌اند.

چشم‌هایت که به تاریکی عادت می‌کنند، آن آدم‌های به‌خاکسترنشسته و سراپا سیاه‌شده را می‌بینی که بی‌هیچ نشاطِ زندگی، فقط وجود دارند. انگار وهمی تلخ را عُق می‌زنی. کیسه غذا را در میان آن آدمیان پاره‌استخوان‌شده شب‌زده فرو می‌گذارم و قصد رفتن می‌کنم که سه جفت چشم از پشت این‌همه شکستگی به سویم طلوع می‌کنند. در آن دود و مهِ خاکستری‌رنگ، شفافیتِ چشمان کودکانه‌ای را تشخیص می‌دهم که به سرعت به سمتم می‌آیند؛ سه کودک دوره‌ام می‌کنند؛ از سروکولم بالا می‌روند. ظرف یکبار مصرف غذای سردشده‌ای به دست دارم. مرا با ظرف غذا، به میان خود می‌کشند. انگار رویایی بودم، وهمی یا کابوسی که به سرانگشتان کوچکشان به چنگِ واقعیت آمده‌ام. سخت و زمین‌گیر شدم. حقیقتی دهشتناک از معنای گرسنگی فرزندان سرزمینم، در این خانه‌های تاریک خواب‌زده بر وجودم آوار می‌شود. آن‌قدر گرسنه هستند که بی‌اختیار مجبور می‌شوم دستم را در غذای سرد قاشق کنم و به دهانشان گذارم تا مبادا حتی به ثانیه‌ای دیگر بی‌غذا بمانند.

هستی کودکانه‌ای ضربان یافته و این تپشِ مستأصلِ معصوم در گرداگردم، مرا در آن انتهای شب، به‌شدت بیچاره و غم‌زده می‌کند و زانوشکسته به مرکزِ این درد می‌افتم. خدایا! چه می‌بینم؟ دانه‌به‌دانه برنج‌های روی دستم را این طفلکان می‌خورند. حتی چربی‌ای که بر دستم نشسته را چندین‌بار زبان می‌زنند. آتش گرسنگی‌شان خاموش‌شدنی نیست. شمارش نفس‌های‌شان که مرا تنگ گرفته است، هر لحظه بیشتر می‌شود. آن‌قدر با حرص‌وولع غذای آن ظرف سرد را می‌خورند که به نظر می‌آید اولین‌باری است که در زندگی‌شان لب به چیزی زده‌اند. وقتی که مطمئن می‌شوند دیگر غذایی نمانده، مثل یکی سراب، در آن ظلمات، پنهان و گم می‌شوند؛ درست مثل اینکه اصلا کودکی در آن اتاق نبوده است. برمی‌خیزم؛ سر بر لحدِ سنگِ سختِ سرزمینم می‌کوبم که بی‌مهرِ اهورایی، کودکانم را تا بدین حد گرسنه و تنها گذاشته است. فریاد می‌شوم که این بودن را زیبنده نیست که سیری تو، رؤیای کودکی باشد و گرسنگی کودکی، واقعیت و حقیقتی در این دیارِ درد.

جدول ۳۰۲۹ ■ طراح: بیژن گورانی

افقی:

۱- نوعی بیمه اتومبیل- غده فوق‌کلیوی ۲- وسط- کیسه کاه و جو چارپایان- گونه‌ها، اقسام ۳- وسیله‌ای برای ردیابی کشتی- کفش‌دوز- دالان زیرزمینی ۴- زاینده- برگ برنده- مخفی و پنهان ۵- پسر کاوه آهنگر- شهر انرژی گیلان- بله روسی ۶- چاشنی غذایی- به هیچ‌وجه- جمع ملک ۷- پسندیده- کشوری اروپایی در همسایگی آلمان و چک - نوعی چاشنی غذایی ۸- امرود- توزیع- آسودگی ۹- خاکستری روشن- از تیم‌های فوتبال باشگاهی انگلیس- خطاب غیرمودبانه ۱۰- ارفاق- حقیرترین- حیوان وحشی ۱۱- حس بویایی- چک مسافرتی- پناهگاه ۱۲- روستای زادگاه استاد شهریار- فرزند عرب- بدون برنامه‌ریزی ۱۳- بیهوده- جنگ و نبرد- صاحب ذوق ۱۴- سروری- چهره- تفاله عسل ۱۵- درختچه‌ای زینتی و همیشه سبز و سمی- به وجودآوردن مانع و مشکل در کار.

عمودی:

۱- نمایش‌نامه‌ای نوشته مرحوم اکبر رادی ۲- پندار- ضربه‌ای بر صورت- پیشروان طریقت ۳- جعبه نگهداری اموال- جنس- بزرگان ۴- سخنوران- رمان مشهور رضا امیرخانی- سدی در جنوب کشور ۵- داروی بی‌هوشی- مقابل فرعی- زینت داده شده ۶- نوعی حلوا- دلیل‌ها- توبه‌کردن ۷- دوام و پایداری- قهوه تلخ- از اجزای پیراهن ۸- آیین‌ها- بچه بازیگوش- شکلی هندسی که قطرهایش عمود منصف یکدیگرند ۹- اکسید کلسیم- غریبه- پهلوان تورانی شاهنامه ۱۰- محفل- بسیار ستوده- نت چهارم ۱۱- نقاش ایتالیایی عهد رنسانس- به ذهن افکندن- شهرستانی در آذربایجان شرقی ۱۲- دوتا نون- بیماری ناشی از کمبود ویتامین ب- بخشی از دستگاه گوارش ۱۳- لوله باریک در ساقه گیاه- پوشاک سر- گره فرش ۱۴- بی‌بندوبار- داروی خمیری برای استعمال خارجی- تدوین‌شده ۱۵- از خوشنویسان و نستعلیق‌نویسان صاحب‌نام سده یازده هجری در ایران و هند.

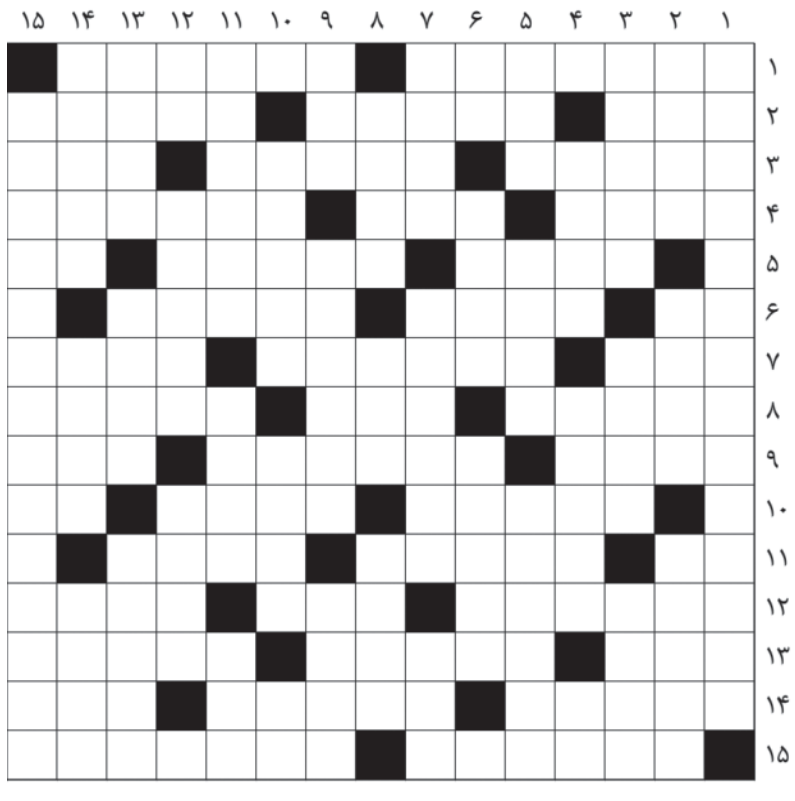

حل سودوکو سخت

۳	۲	۶	۵	۸	۴	۹	۷	۱
۴	۷	۹	۳	۱	۶	۲	۵	۸
۵	۱	۸	۷	۲	۹	۳	۶	۴
۸	۹	۵	۴	۶	۱	۷	۳	۲
۱	۶	۴	۲	۷	۳	۸	۹	۵
۷	۳	۲	۹	۵	۸	۱	۴	۶
۹	۸	۷	۱	۴	۵	۶	۲	۳
۶	۴	۳	۸	۹	۲	۵	۱	۷
۲	۵	۱	۶	۳	۷	۴	۸	۹

حل سودوکو ۲۰۲۴

۱	۴	۶	۵	۸	۹	۲	۷	۳
۵	۸	۳	۷	۶	۲	۴	۱	۹
۹	۷	۲	۱	۴	۳	۵	۶	۸
۸	۲	۱	۴	۳	۷	۹	۵	۶
۳	۶	۷	۲	۹	۵	۸	۴	۱
۴	۹	۵	۶	۱	۸	۳	۲	۷
۷	۳	۴	۸	۲	۱	۶	۹	۵
۲	۱	۸	۹	۵	۶	۷	۳	۴
۶	۵	۹	۳	۷	۴	۱	۸	۲

جدول ۳۰۲۸

سودوکو سخت ۲۰۲۵

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.
۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

۹				۳				
		۲			۸	۴		
۵		۳			۱	۷	۶	
			۵	۷	۶			
		۶				۵		
			۱	۴	۲			
	۹	۷	۸			۳		۱
		۸	۹			۶		
				۱				۴

سودوکو ساده ۲۰۲۵

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

		۷	۵				۶	۴
۴	۲	۶				۱		
۱	۸			۲		۷		
		۱	۷	۵		۶	۹	
	۷						۲	
	۹	۸		۶	۲	۳		
		۲		۹			۷	۶
		۹				۴	۵	۳
۸	۶				۵	۹		